

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē araṇyakāṇḍē

॥ caturthaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ caturthaḥ sargaḥ ॥

śrīrāmalakṣmaṇakartṛkō virādhasya vadhaḥ

hriyamāṇau tu kākutsthau
dṛṣṭvā sītā raghūttamau |
uccaiḥ svarēṇa cukrōśa
pragrhya sumahābhujau ॥ 3.4.1 ॥

ēṣa dāśarathī rāmaḥ
satyavāñchīlavāñśuciḥ |
rakṣasā raudrarūpēṇa
hriyatē sahalakṣmaṇaḥ ॥ 3.4.2 ॥

māmṛkṣā bhakṣayiṣyanti
śārdūladvīpinastathā |
māṃ harōtsṛja kākutsthau
namastē rākṣasōttama ॥ 3.4.3 ॥

tasyāstad vacanaṃ śrutvā
vaidēhyā rāmalakṣmaṇau |
vēgaṃ pracakraturvīrau
vadhē tasya durātmanaḥ ॥ 3.4.4 ॥

tasya raudrasya saumitriḥ
 savyaṃ bāhuṃ babhañja ha |
 rāmastu dakṣiṇaṃ bāhuṃ
 tarasā tasya rakṣasaḥ || 3.4.5 ||

sa bhagnabāhuḥ saṃvignaḥ
 papātāśu vimūrcchitaḥ |
 dharanyāṃ mēghasaṅkāśō
 vajrabhinna ivācalaḥ || 3.4.6 ||

muṣṭibhirbāhubhiḥ padbhiḥ
 sūdayantau tu rākṣasam |
 udyamyōdyamya cāpyēnaṃ
 sthaṇḍilē niṣpipēṣatuḥ || 3.4.7 ||

sa viddhō bahubhirbāṇaiḥ
 khaḍgābhyāṃ ca parikṣataḥ |
 niṣpiṣṭō bahudhā bhūmau
 na mamāra sa rākṣasaḥ || 3.4.8 ||

taṃ prēkṣya rāmaḥ subhṛśa -
 mavadhyamacalōpamam |
 bhayēṣvabhayadaḥ śrīmā -
 nidaṃ vacanamabravīt || 3.4.9 ||

tapasā puruṣavyāghra
 rākṣasō'yaṃ na śakyatē |
 śastrēṇa yudhi nirjētum
 rākṣasaṃ nikhanāvahē || 3.4.10 ||

kuñjarasyēva raudrasya
 rākṣasasyāsya lakṣmaṇa |
 vanē'smin sumahacchvabhraṃ
 khanyatāṃ raudravarcasaḥ || 3.4.11 ||

ityuktvā lakṣmaṇaṃ rāmaḥ
 pradaraḥ khanyatāmiti |
 tasthau virādhamākramya
 kaṅṭhē pādēna vīryavān || 3.4.12 ||

tacchrutvā rāghavēṅōktaṃ
 rākṣasaḥ praśritaṃ vacaḥ |
 idaṃ prōvāca kākutsthaṃ
 virādhaḥ puruṣarṣabhaṃ || 3.4.13 ||

hatō'haṃ puruṣavyāghra
 śakratulyabalēna vai |
 mayā tu pūrvaṃ tvaṃ mōhā -
 nna jñātaḥ puruṣarṣabha || 3.4.14 ||

kausalyā suprajāstāta
 rāmastvaṃ viditō mayā |
 vaidēhī ca mahābhāgā
 lakṣmaṇaśca mahāyaśāḥ || 3.4.15 ||

abhiśāpādahaṃ ghōrāṃ
 praviṣṭō rākṣasīm tanum |
 tumbururnāma gandharvaḥ
 śaptō vaiśravaṇēna hi || 3.4.16 ||

prasādyamānaśca mayā
 sō'bravīnmām mahāyaśāḥ |
 yadā dāśarathī rāma -
 stvām vadhiṣyati saṃyugē || 3.4.17 ||

tadā prakṛtimāpannō
 bhavān svargaṃ gamiṣyati |
 anupasthīyamānō mām
 sa kruddhō vyājahāra ha || 3.4.18 ||

iti vaiśravaṇō rājā
 rambhāsaktamuvāca ha |
 tava prasādānmuktō'ha -
 mabhiśāpāt sudāruṇāt || 3.4.19 ||

bhuvanaṃ svaṃ gamiṣyāmi
 svasti vō'stu parantapa |
 itō vasati dharmātmā
 śarabhaṅgaḥ pratāpavān || 3.4.20 ||

adhyardhayōjanē tāta
 maharṣiḥ sūryasannibhaḥ |
 taṃ kṣipramabhigaccha tvaṃ
 sa tē śrēyō'bhidhāsyati || 3.4.21 ||

avaṭē cāpi mām rāma
 nikṣipyā kuśalī vraja |
 rakṣasām gatasattvānā -
 mēṣa dharmaḥ sanātanaḥ || 3.4.22 ||

avaṭē yē nidhīyantē
 tēṣāṃ lōkāḥ sanātanāḥ |
 ēvamuktvā tu kākutsthaṃ
 virādhaḥ śarapīḍitaḥ || 3.4.23 ||

babhūva svargasamprāptō
 nyastadēhō mahābalaḥ |
 tacchrutvā rāghavō vākyaṃ
 lakṣmaṇaṃ vyādidēśa ha || 3.4.24 ||

kuñjarasyēva raudrasya
 rākṣasasyāśya lakṣmaṇa |
 vanē'sminsumahāñśvabhraḥ
 khanyatāṃ raudrakarmaṇaḥ || 3.4.25 ||

ityuktvā lakṣmaṇaṃ rāmaḥ
 pradaraḥ khanyatāmiti |
 tasthau virādhamākramya
 kaṅṭhē pādēna vīryavān || 3.4.26 ||

tataḥ khanitramādāya
 lakṣmaṇaḥ śvabhramuttamam |
 akhanat pārśvatastasya
 virādhasya mahātmanaḥ || 3.4.27 ||

taṃ muktakaṅṭhamutkṣīpya śaṅkukarṇaṃ mahāsvanam |
 virādhaṃ prākṣīpacchvabhreṇā nadantaṃ bhairavasvanam || 3.4.28 ||

tamāhavē dāruṇamāśuvikramau
 sthirāvubhau saṃyati rāmalakṣmaṇau |

mudānvitau cikṣipaturbhayāvahaṃ

nadantamutkṣipya balēna rākṣasam || 3.4.29 ||

avadhyatāṃ prēkṣya mahāsurasya tau

śītēna śastrēṇa tadā nararṣabhau |

samarthya cātyarthaviśārādāvubhau

bilē virādhasya vadhaṃ pracakratuḥ || 3.4.30 ||

svayaṃ virādhēna hi mṛtyumātmanaḥ

prasahya rāmēṇa yathārthamīpsitaḥ |

nivēditaḥ kānanacāriṇā svayaṃ

na mē vadhaḥ śastrakṛtō bhavēditi || 3.4.31 ||

tadēva rāmēṇa nīsamya bhāṣitaṃ

kṛtā matistasya bilapravēśanē |

bilam ca tēnātibalēna rakṣasā

pravēśyamānēna vanaṃ vināditam || 3.4.32 ||

prahrṣṭarūpāviva rāmalakṣmaṇau

virādhamurvyāṃ pradarē nipātya tam |

nanandaturvītabhayau mahāvanē

śilābhirantardadhatuśca rākṣasam || 3.4.33 ||

tatastu tau kāñcanacitrakārmukau

nihatya rakṣaḥ pariḡṛhya maithilīm |

vijahratustau muditau mahāvanē

divi sthitau candradivākarāviva || 3.4.34 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvye

aranyakāṇḍē caturthaḥ sargaḥ ||